

Vintereksamen 2022/2023

Ordinær eksamen

Skriftlig prøve i: 420152E001 – Videregående formueret

Varighed: 4 timer

Hjælpemidler: Alle

Rettevejledning.

Bemærk: rettevejledningen skitserer kort de hovedproblemer, der skal diskuteres, og deres udfald på baggrund af opgavens oplysninger. Alternative diskussioner kan være nødvendige afhængige af opgavens opbygning. Andre diskussioner kan naturligvis tages, for så vidt der er belæg for alternative synspunkter og overvejelser, og rettevejledningen er derfor ikke udtryk for nogen udtømmende opregning af alle problemstillinger der kan diskuteres, ej heller for en udtømmende angivelse af de korrekte løsninger, der kan tænkes givet.

Rettevejledningen er derfor heller ikke et udtryk for en udtømmende angivelse af, hvad der lægges vægt på ved karaktergivning, idet det skal bemærkes, at det ikke er nok at "løse problemerne", men at der i høj grad lægges vægt på de **akademiske kundskaber**, som der fokuseres på i Videregående formueret jf. fagbeskrivelsen, dvs. argumenter for og imod samt ikke mindst henvisning til retskilder, herunder principper, domme, Lærebog i Obligationsret 1 og 2 mv. – kort fortalt, den **juridiske metode**. En god karakter kan derfor også gives, selvom resultatet ikke nødvendigvis er helt rigtigt, og omvendt kan en dårlig karakter gives for et rigtigt resultat, som imidlertid ikke er underbygget ved de rigtige argumenter eller ved anvendelse af den rigtige juridiske metode. Den givne karakter afspejler det nedenfor angivne opnåede formål i forhold til fagbeskrivelsen i sin helhed.

Karakterskalaen har ligesom ECTS-skalaen 7 trin:

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse	ECTS
12	Den fremragende præstation	Karakteren 12 gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller få uvæsentlige mangler	A
10	Den fortrinlige præstation	Karakteren 10 gives for den fortrinlige præstation, der demonstrerer omfattende opfyldelse af fagets mål, med nogle mindre væsentlige mangler	B

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse	ECTS
7	Den gode præstation	Karakteren 7 gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler	C
4	Den jævne præstation	Karakteren 4 gives for den jævne præstation, der demonstrerer en mindre grad af opfyldelse af fagets mål, med adskillige væsentlige mangler	D
02	Den tilstrækkelige præstation	Karakteren 02 gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål	E
00	Den utilstrækkelige præstation	Karakteren 00 gives for den utilstrækkelige præstation, der ikke demonstrerer en acceptabel grad af opfyldelse af fagets mål	Fx
-3	Den ringe præstation	Karakteren -3 gives for den helt uacceptable præstation	F

Videregående Formueret – vejledende kriterier top og bund

Karakteren 12

Ved karakteren 12 indgår særligt, om

- de obligationsretlige problemstillinger, som opgaven rummer, er **præcist forstået** og **defineret**
- **fagtermer** og **begrebsapparatet** fra obligationsretten beherskes med **stor sikkerhed**
- **alle** relevante **obligationsretlige retskilder** og **metoder** inddrages, herunder relevante **analogier** og **principper**
- **irrelevante** oplysninger, retskilder, diskussioner mv., er udeladt
- der er på en **overbevisende, udfyldende, klar** og **struktureret** måde argumenteret for de korrekte løsninger, som er mulige
- der er kun **få uvæsentlige** mangler eller utilstrækkeligheder

Med andre ord er det altså ikke tilstrækkeligt for at få en god karakter, at nå en korrekt løsning; man skal også kunne argumentere for det, og lade være med at diskutere irrelevante emner mv.

Karakteren 02

Ved karakteren 02 indgår særligt, om

- kun en mindre, men dog **væsentlig** del af de obligationsretlige problemstillinger, som opgaven rummer, er identificeret og forstået
- fagtermer og begreber, som faget rummer, er anvendt og forstået i et omfang, der viser, at den studerende har en **grundlæggende** rigtig forståelse af området, men dog uden at besidde et fuldstændigt overblik
- relevante retskilder, analogier og principper er anvendt i et omfang, der viser at den studerende kan benytte disse til **korrekt** juridisk argumentation, men uden at besidde et fuldstændigt overblik
- besvarelsen er formidlet på et tilstrækkeligt acceptabelt dansk, men er behæftet med en del fejl og mangler, ligesom den generelt er ustruktureret, uklar og ikke særligt overbevisende i sin argumentation.

Spørgsmål 1 (30 %): Tag udførligt og begrundet stilling til tvisten mellem Edward og Decoshop, med henvisning til parternes aftale og kommunikation, relevante regler og obligationsretlige principper mv.

For at kunne tage stilling til, om DS skal betale bod og/eller erstatning, skal det først bestemmes, hvad indholdet af parternes forpligtelser er, og om der foreligger misligholdelse af disse.

Parternes forpligtelser følger dels af parternes aftale (herunder efterfølgende kommunikation og eventuelle aftaleændringer), dels hvad der følger af den anvendelige baggrundsret (hvor det her er nødvendigt at tage stilling til, *hvilke* regler og obligationsretlige principper mv. der kan finde anvendelse).

Der er tale om en aftale mellem to professionelle parter (ikke en forbruger aftale). Decoshops forpligtelse er beskrevet i kontraktens § 6, hvoraf det fremgår, at der er tale om en *dekoriationsydelse*, der består af ca. 45 % *bestillingskøb* (dialog, design og fremstilling af dekorationer, et produkt/løsøre) og ca. 55 % *tjenesteydelse* (opsætning og nedtagning af dekorationer) (Lærebog I, s. 77 f.). Tjenesteydelsen kan ikke anses for at være en biforpligtelse af underordnet betydning, da selve ophængning mv. af juledekorationerne må ske efter et nøje designkoncept og under anvendelse af stor akkuratelse ved såvel ophængning som nedtagning (og er derfor ikke det samme som f.eks. en transportydelse).

Det skal derfor indledningsvist fastslås, at købeloven ikke finder *direkte* anvendelse, jf. KBL § 1 og § 2, e.c., men at købelovens regler (analogi) og principper i fornødent omfang kan finde anvendelse i det omfang, de udtrykker almindelige obligationsretlige principper. Det er her ydermere vigtigt at identificere, om der er tale om henholdsvis indsats- eller resultatforpligtelser.

Der er altså overordnet set tale om en tjenesteydelse, der samlet har karakter af en *indsatsforpligtelse*, idet der dog også er aftalt nogle specifikke resultatforpligtelser bl.a. i relation til leveringsdatoer. Med andre ord kan f.eks. KBL § 21 ikke anvendes *direkte*, men dette udelukker dog ikke henvisninger til *principperne* i KBL, f.eks. vedr. ansvar for speciesydelser jf. KBL § 23. Det forekommer f.eks. ikke rigtigt at kunne hæve et køb af en dekoriationsydelse som den aftalte under henvisning til en direkte anvendelse af KBL § 21, stk. 3, hvorefter enhver forsinkelse som udgangspunkt er væsentlig. I stedet skal de obligationsretlige regler og principper anvendes under hensyn til den nærmere karakter af parternes aftale (blandede ydelser, Lærebog I, s. 88).

Ydelsen har mest karakter af en speciesydelse hvilket underbygger, at den almindelige erstatningsregel (*culpa*) finder tilsvarende anvendelse i tilfælde af misligholdelse.

De nærmere krav til parternes ydelse fremgår af kontraktens § 6, idet DS senest 6 uger før vinterdekorationens aflevering skal fremsende et *designforslag*. Senest 4 uger før aflevering (jf. § 8) skal det endelige design være "aftalt" mellem parterne, idet DS herefter har 3 uger til at fremstille dekorationen, og endelig 1 uge til at påbegynde og færdiggøre opsætningen, jf. § 6 og § 8 i parternes kontrakt.

Bestemmelserne forudsætter begge parters loyale samarbejde og medvirken, herunder med afgivelse af relevante meddelelser, for at de aftalte leveringsfrister kan overholdes.

Der opstår imidlertid en forsinkelse (fordringshavermora), idet E ikke svarer rettidigt, hvilket også erkendes af E i skrivelsen ("Vi beklager den sene tilbagemelding"). DS gør herefter opmærksom på, at man vil gøre "...sit bedste for at indhente forsinkelsen, men ...(at)..det bliver svært – det kan vi allerede nu meddele".

Denne meddelelse fra DS ændrer umiddelbart resultatforpligtelsen til at levere senest den 1. december til en indsatsforpligtelse (gøre sit bedste for at nå at levere til tiden). Denne forpligtelse forandres næppe af, at E svarer tilbage at man "...ser frem til, at vintertemaet leveres som aftalt...", særligt når man selv har erkendt forsinkelsen. At DS skulle have pligt til at reagere endnu en gang må afvises, da det ville næppe føre til andet en serie af meddelelser mellem parterne, hvor man fastholder allerede meddelte standpunkter.

Herudover skal det diskuteres, at forsinkelsen af E's svar skyldes et hackerangreb, som E selv bærer i hvert fald en del af skylden eller risikoen for, idet man har glemt at fratage en bortvist og illoyalt optrædende medarbejders adgang til IT-systemerne. Der er derfor ikke tale om force majeure (det er ikke ude af partens kontrol, sml. lokale, virksomhedsspecifikke strejker). Der kan henvises til princippet i KBL § 21, tk. 1 (købers forhold...).

På denne baggrund må det konkluderes, at S ikke er i forsinkelse, hvorfor DS ikke skal betale hverken bod eller erstatning, jf. herved også princippet i KBL § 23.

Såfremt det – i modsætning til ovenfor anførte – fastslås, at der er tale om misligholdelse fra DS's side (forsinkelse), må man falde tilbage på de almindelige erstatningsretlige regler herunder princippet i KBL § 23, der som udgangspunkt forudsætter culpa – hvilket er tvivlsomt. Desuden kan her diskuteres kreditors medskyld og tabsbegrænsningspligt (Lærebog I, s. 321 ff.).

Spørgsmål 2 (30 %): Tag udførligt og begrundet stilling til tvisten mellem parterne, med henvisning til relevante aftaler, retskilder og principper mv.

Det skal diskuteres, på hvilket grundlag de tre erstatningskrav kan tænkes imødekommet. Her kan både overvejes erstatning i kontrakt, samt direkte krav og produktansvar. Reglerne om produktansvar er *lex specialis* indenfor PAL's anvendelsesområde (objektivt ansvar), og her skal udgangspunktet tages.

Da beslaget er defekt og forvolder skade som følge af en produktionsfejl, er både det er retspraksis udviklede produktansvar samt produktansvarsloven (PAL) relevant at drøfte, jf. herved også PAL § 5. PAL omfatter produktansvar for løse genstande, uanset om disse er indført som en bestanddel af en anden genstand eller fast ejendom.

Efter PAL § 2, stk. 1, omfatter loven erstatning og godtgørelse for personskade og erstatning for tab af forsørger. Endvidere omfatter loven skade på ting, hvis den pågældende genstand efter sin art sædvanligvis er beregnet til ikke-erhvervsmæssig benyttelse og hovedsagelig er anvendt af skadelidte i overensstemmelse hermed. Loven omfatter ikke skade på selve det defekte produkt, jf. § 2, stk. 2.

Skaden på uret

Skaden på uret er – såfremt det antages, at uret ikke bæres som led i erhvervsmæssig benyttelse, og hovedsageligt anvendes i overensstemmelse hermed – omfattet af PAL, jf. dennes § 2, stk. 2.

Dette krav kan rettes mod producenten af beslaget, HB, jf. PAL § 4, stk. 1 – enten som producent af selve produktet eller af et delprodukt. Det kan diskuteres, om DS er producent af et færdigt produkt (dekorationen inklusive beslag, hvilket nok må antages) eller ifalder ansvar som mellemhandler (hvilket forudsætter culpa, eller alternativt hæftelsesansvar, PAL § 10 og § 10 a).

Indbyrdes kan DS gøre regres mod HB, jf. PAL § 11, stk. 2.

Edward kan principielt tænkes at blive kontraktansvarlig (som led i at sælge adgang til et lukket arrangement mod betaling i sin butik, der må forudsætte sikker indretning), eller som mellemhandler. Efter § 10 er E kun selvstændigt ansvarlig, hvis E har begået culpa, hvilket ikke er tilfældet. I stedet hæfter E efter § 10 a, idet der er begået culpa af producenterne. E har regres mod såvel HB som DS.

En eventuel selvrisko kan dækkes af reglerne i RUP – og da der er udvist culpa, hæfter såvel HB som DS og E, med efterfølgende regres, jf. i det forudgående eller efter alm. regresretlige regler.

Skaden på trykmåler

Skaden på trykmåleren, der skal anvendes til at måle trykket i ure, er enten omfattet af PAL (hvis trykmåleren hovedsageligt er beregnet til ikke-erhvervsmæssig benyttelse, hvilket ikke forekommer sandsynligt) eller af RUP (erhvervsmæssig benyttelse).

Ansvar og fordeling følger det ovenfor angivne.

Erstatning for tabt indtjening som følge af personskade

Erstatning for tab af indtjening erstattes efter RUP, forudsat der fastlægges culpa som ovenfor beskrevet, da PAL ikke omfatter denne type skade (sml. Lærebog I, s. 536).

Det bemærkes, at PAL ikke ved forudgående aftale kan fraviges til skade for skadelidte eller den, som indtræder i skadelidtes krav, ligesom loven ikke begrænser skadelidtes adgang til erstatning efter almindelige regler om erstatning i eller uden for kontrakt eller i medfør af regler, som er fastsat i eller i henhold til anden lovgivning, PAL § 12 og § 13. Her bør også inddrages retspraksis, f.eks. U 1999.255 H og U 2018.98 H, hvorfor DS's ansvarsfraskrivelse næppe kan gøres gældende.

Som nævnt omfatter produktansvar ikke skade på produktet selv.

Spørgsmål 3 (20 %): Tag udførligt og begrundet stilling til, om - og i givet fald på hvilket retligt grundlag - Edward vil kunne komme ud af kontrakten med Decoshop, med henvisning til parternes aftale, relevante regler og principper.

Dette spørgsmål skal lede til en diskussion af henholdsvis retten til at *opsige* en kontrakt, henholdsvis *ophævelse* pga. misligholdelse. Kontrakten er uopsigelig i bindingsperioden, og der er ikke nogen reale grunde til, at E skulle kunne opsige aftalen førtidigt.

En *ophævelse* vil kun kunne ske, hvis der aktuelt er væsentlig misligholdelse, eller det må forventes, at der vil indtræde misligholdelse igen, jf. herved principperne i KBL § 22 (forsinkelse) og § 46 (mangler).

Et argument for ophævelse kunne være, at den defekte (og dermed mangelfulde, jf. princippet i KBL § 46) dekoration har forvoldt personskade, hvilket naturligvis er til stor skade for E's omdømme. Heroverfor står, at DS ikke har begået fejl, men at det skyldes en enkeltstående defekt i et hængsel, og at dekorationen kan fjernes. Det kan naturligvis ikke afvises, at der er fare for, at yderligere genstande falder ned, men dette må kunne klares med nedtagning (afhjælpning), og afslag. Endvidere forekommer der ikke at være nogen risiko for, at senere ydelser omfattet af kontrakten må formodes at ville være fejlbehæftede. E vil derfor ikke kunne ophæve kontrakten i sin helhed, men kun for så vidt angår den fejlbehæftede ydelse, og her tjener det ikke noget formål at hæve, da ydelsen er præsteret.

Spørgsmål 4 (20 %): Tag udførligt og begrundet stilling til, under hvilke omstændigheder og på hvilket grundlag Morten vil kunne kræve erstatning af Edward, med henvisning til relevante retskilder og principper.

Hvis Morten skal kunne kræve erstatning af E, skal det være med henvisning til reglen DL 5-8-14 og at forvareren E har udvist *culpa* (*depositum regulare ift. bestemte genstande*), eller at der er tale om *lån* ensidigt i E's interesse, hvorfor E har objektivt ansvar jf. DL. 5-8-1.

Udgangspunktet efter DL 5-8-14 er *res perit domino* for hændelige skader eller bortkomst parterne imellem (tyveri), men forvareren skal her bevise, at vedkommende ikke er begået *culpa* – hvilket kan være svært, hvis man ikke ved hjælp af billedmateriale kan bevise, at man har handlet med tilstrækkelig agtpågivenhed, og at tyveriet derfor er hændeligt og ikke skyldes E's *culpa*, se hertil eksempelvis U 2000.350 H og U 1964.256 H (se Lærebog I, s. 215 f.). Dette taler for umiddelbart for E's *ansvar*.

Om DL 5-8-1 kan anvendes, afhænger af om rabatten på 20 % anses som tilstrækkelig til, at låneforholdet også er indgået i *långivers* interesse, jf. f.eks. U 1961.618/2V og U1988.6H. Det må det antages at være. Dette indebærer, at ejeren Morten bære *risikoen* for *hændelig* undergang eller skade – tyveriet. Men igen, der må ikke være begået *culpa* af forvareren.

JÅF 2000.116 kan næppe anvendes, da der var tale om et forbrugerforhold og en mangelsituation, hvor långiver kunne afværge ophævelse ved at udlåne en knallert til en forbruger.

Det afgørende er ikke så meget resultatet, men systematikken i og lødigheden af den diskussion der tages.